

رشته علوم قرآن و حدیث - کارشناسی

مجموعه های آموزشی

1. دانشگاه علوم اسلامی رضوی مشهد
2. دانشگاه مفید قم
3. دانشگاه قرآن و حدیث قم
4. مؤسسه امام خمینی قم

تعریف و اهداف رشته علوم قرآن و حدیث

رشته کارشناسی علوم قرآن و حدیث رشته‌ای است که دانشجویان طی تحصیل در آن با قرآن کریم و حدیث پیامبر و کلام اهل بیت مأنوس شده، روش و مهارت‌های لازم در دریافت و استفاده مستقیم از قرآن و حدیث و ارائه آن به جامعه را کسب می‌کند.

نظام آموزشی

طول متوسط این دوره حداقل سه و نیم سال است و برنامه‌های درسی آن برای ۷ ترم برنامه ریزی شده است.

– هر دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی مجری رشته علوم قرآن و حدیث، بسته به امکانات خود و تأمین شاخص‌ها با موافقت نهایی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌تواند هر یک از شش مجموعه اختیاری را ارائه دهد.

– ارائه مجموعه‌های اختیاری از ترم چهارم خواهد بود.

شرایط پذیرش رشته علوم قرآن و حدیث

دانش آموزان کلیه گروه‌های آموزشی می‌توانند از طریق قبولی در آزمون سراسری این رشته را اختیار کنند.

عناوین و مشخصات کلی دروس

بر اساس مدل جدید رشته علوم قرآن و حدیث، از مجموع ۱۳۵ واحد درسی که دانشجویان مقطع کارشناسی آموزش می‌بینند، ۱۲ واحد عمومی، ۸۸ واحد پایه برای آشنایی نسبتاً جامع با ابعاد مختلف قرآن و منابع روایی و فهم معارف و متون علمی مرتبط با این دو و ۳۵ واحد اختیاری است. در این راستا شش مجموعه ۳۵ واحدی تعیین شده است که دانشجویان به اختیار خود یکی از این مجموعه‌ها را انتخاب کرده و آموزش خواهد دید. این شش مجموعه عبارتند از:

مجموعه یک: عنوان پیشنهادی در حوزه مطالعات قرآن، مجموعه دو: عنوان پیشنهادی در حوزه مطالعات حدیث، مجموعه سه: عنوان پیشنهادی در حوزه تربیت دبیر آموزش قرآن و حدیث، مجموعه چهار: عنوان پیشنهادی در حوزه تربیت مربی آموزش قرآن و حدیث، مجموعه پنج: عنوان پیشنهادی در حوزه هنرهای قرآنی (قرائت و کتابت) و مجموعه شش: عنوان پیشنهادی در

نوع درس	تعداد واحد
عمومی	۱۲
پایه	۳۲
تخصصی	۵۶
مجموعه اختیاری	۳۵
جمع	۱۳۵

عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

1. دروس عمومی:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		پیش نیاز
			نظری	عملی	
۱	زبان فارسی	۳	۴۸		
۲	زبان انگلیسی	۳	۴۸		
۳	تربیت بدنی ۱	۱		۳۲	
۴	ورزش ۱	۱		۳۲	تربیت بدنی ۱
۵	دانش خانواده	۲	۳۲		
۶	انقلاب اسلامی	۲	۳۲		
جمع		۱۲	۱۶۰	۶۴	

2. دروس پایه:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		پیش نیاز
			نظری	عملی	
۱	کارگاه قرائت و ترجمه قرآن ۱	۲		۶۴	روانخوانی و تجوید مقدماتی
۲	کارگاه قرائت و ترجمه قرآن ۲	۲		۶۴	کارگاه قرائت و ترجمه قرآن ۱
۳	صرف کاربردی ۱	۲	۳۲		
۴	صرف کاربردی ۲	۲	۳۲		صرف کاربردی ۱
۵	نحو کاربردی ۱	۴	۶۴		
۶	نحو کاربردی ۲	۴	۶۴		نحو کاربردی ۱
۷	منطق	۲	۳۲		
۸	کلام اسلامی	۲	۳۲		
۹	کلیات فقه و مبانی حقوق اسلامی	۲	۳۲		
۱۰	تاریخ تحلیلی اسلام	۲	۳۲		
۱۱	آشنایی با ادیان بزرگ و کتب آسمانی	۲	۳۲		
۱۲	مهارت‌های آموزش و ترویج قرآن	۲		۶۴	

۱۳	روش تحقیق در علوم قرآن و حدیث	۲	۳۲	۳۲
۱۴	رایانه و فضای مجازی	۲	۶۴	۶۴
جمع		۳۲	۲۵۶	۶۴۰

3. دروس تخصصی:

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	پیش نیاز کل
۱	زبان تخصصی	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۲	قرائت و ترجمه متون تخصصی ۱	۲	۳۲	۳۲	۳۲
	صرف کاربردی ۱، نحو کاربردی ۱				
۳	قرائت و ترجمه متون تخصصی ۲	۲	۳۲	۳۲	۳۲
	صرف کاربردی ۲، نحو کاربردی ۲، قرائت و ترجمه متون تخصصی ۱				
۴	مفردات قرآن	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۵	علوم قرآنی ۱ (وحی، نزول)	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۶	علوم قرآنی ۲ (اعجاز، تحریف ناپذیری)	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۷	علوم قرآنی ۳ (مکی و مدنی، اسباب نزول، محکم و متشابه، نسخ)	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۸	علوم قرآنی ۴ (دلالت‌های قرآنی)	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۹	تاریخ کتابت قرآن و قرائات (تاریخ قرآن)	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۱۰	مأخذ شناسی تفاسیر قرآن	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۱۱	اصول و مقدمات تفسیر	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۱۲	تفسیر ترتیبی قرآن ۱	۴	۶۴	۶۴	۶۴
۱۳	تفسیر ترتیبی قرآن ۲	۴	۶۴	۶۴	۶۴
	تفسیر ترتیبی قرآن ۱				
۱۴	تفسیر ترتیبی قرآن ۳	۲	۳۲	۳۲	۳۲
	تفسیر ترتیبی قرآن ۲				
۱۵	تفسیر موضوعی قرآن ۱	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۱۶	تفسیر موضوعی قرآن ۲	۲	۳۲	۳۲	۳۲
	تفسیر موضوعی قرآن ۱				
۱۷	علوم بلاغی و زیبایی شناختی قرآن ۱	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۱۸	علوم بلاغی و زیبایی شناختی قرآن ۲	۲	۳۲	۳۲	۳۲
	علوم بلاغی و زیبایی شناختی قرآن ۱				
۱۹	تاریخ حدیث	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۲۰	مأخذشناسی حدیث	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۲۱	مصطلح الحدیث	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۲۲	فقه الحدیث ۱	۲	۳۲	۳۲	۳۲
۲۳	فقه الحدیث ۲	۲	۳۲	۳۲	۳۲
	فقه الحدیث ۱				
۲۴	فقه الحدیث ۳	۲	۳۲	۳۲	۳۲
	فقه الحدیث ۲				
۲۵	شناخت نهج البلاغه	۲	۳۲	۳۲	۳۲

۲۶	آشنایی با صحیفه سجادیه، ادعیه و زیارات مأثوره	۲	۳۲	۳۲
جمع		۵۶	۸۹۶	۸۹۶

4. دروس اختیاری:

«مجموعه ۱: مطالعات قرآن»

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت نظری	عملی	کل	پیش نیاز
۱	تاریخ استشراق و سیر تحول مطالعات قرآنی در غرب	۲	۳۲		۳۲	
۲	تفسیر ساختاری قرآن کریم	۲	۳۲		۳۲	
۳	معناشناسی ۱	۲	۳۲		۳۲	
۴	معناشناسی ۲	۲	۳۲		۳۲	معناشناسی ۱
۵	قصص انبیا در قرآن و عهدین	۲	۳۲		۳۲	آشنایی با ادیان بزرگ و کتب آسمانی، تاریخ استشراق و سیر تحول مطالعات قرآنی در غرب
۶	جریان شناسی مطالعات قرآنی معاصر	۲	۳۲		۳۲	
۷	آیین نگارش متون علمی	۲	۳۲		۳۲	
۸	آیین ویرایش متون علمی	۲	۳۲		۳۲	
۹	روش‌های تفسیری	۲	۳۲		۳۲	
۱۰	کتابشناسی و مأخذشناسی علوم اسلامی با تأکید بر مطالعات قرآن و حدیث	۲	۳۲		۳۲	
۱۱	روش‌شناسی مطالعات قرآنی بینارشته‌ای	۲	۳۲		۳۲	
۱۲	متون تخصصی مطالعات قرآن و حدیث به زبان انگلیسی	۲	۳۲		۳۲	زبان تخصصی
۱۳	مراکز پژوهش قرآن و حدیث ایران و جهان	۱	۱۶		۱۶	
۱۴	رابطه قرآن و سنت	۲	۳۲		۳۲	
۱۵	فقه الحدیث ۴	۲	۳۲		۳۲	فقه الحدیث ۳، رابطه قرآن و سنت
۱۶	روش‌ها و شیوه‌های تدبر در قرآن	۲	۳۲		۳۲	
۱۷	زبان قرآن	۲	۳۲		۳۲	
۱۸	هندسه دانش‌های قرآنی و حدیثی	۲	۳۲		۳۲	
جمع		۳۵	۵۶۰		۵۶۰	

«مجموعه ۲: مطالعات حدیث»

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	کل	پیش نیاز
۱	آشنایی با رجال	۲	۳۲		۳۲	
۲	توثیق و تضعیف	۲	۳۲		۳۲	آشنایی با رجال
۳	رجال کاربردی با تکه بر سندشناس	۲	۳۲		۳۲	مصطلح الحدیث، آشنایی با رجال، توثیق و تضعیف
۴	مشکل الحدیث	۲	۳۲		۳۲	فقه الحدیث ۳
۵	اختلاف الحدیث	۲	۳۲		۳۲	فقه الحدیث ۳
۶	کتابشناسی و مأخذشناسی علوم اسلامی با تأکید بر مطالعات قرآن و حدیث	۲	۳۲		۳۲	
۷	مبانی شناخت حدیث از دیدگاه فریقین	۲	۳۲		۳۲	
۸	جریان شناسی مطالعات حدیثی معاصر	۲	۳۲		۳۲	
۹	روش شناسی مطالعات حدیثی بینارشته‌ای	۲	۳۲		۳۲	
۱۰	مراکز پژوهش قرآن و حدیث ایران و جهان	۲	۳۲		۳۲	
۱۱	متون تخصصی مطالعات قرآن و حدیث به زبان انگلیسی	۲	۳۲		۳۲	زبان تخصصی
۱۲	آیین نگارش متون علمی	۲	۳۲		۳۲	
۱۳	آیین ویرایش متون علمی	۲	۳۲		۳۲	
۱۴	کتابخانه‌های دیجیتالی	۲	۳۲		۳۲	
۱۵	رابطه قرآن و سنت	۲	۳۲		۳۲	
۱۶	فقه الحدیث ۴	۲	۳۲		۳۲	فقه الحدیث ۳، رابطه قرآن و سنت
۱۷	تحقیق موضوعی در حدیث	۲	۳۲		۳۲	
۱۸	هندسه دانش‌های قرآنی و حدیثی	۲	۳۲		۳۲	
	جمع	۳۵	۵۶۰		۵۶۰	

«مجموعه ۳: تربیت دبیر آموزش قرآن و حدیث»

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	کل	پیش نیاز
۱	روانشناسی پرورشی	۲	۳۲		۳۲	
۲	روانشناسی رشد نوجوانی	۲	۳۲		۳۲	
۳	اصول و روش‌های کلاس داری در دوره نوجوانی	۲	۱۶	۳۲	۴۸	
۴	برنامه ریزی درسی با تأکید بر دوره متوسطه	۲	۱۶	۳۲	۴۸	

۴۸	۳۲	۱۶	۲	ارزشیابی یادگیری در دوره متوسطه	۵
۴۸	۳۲	۱۶	۲	ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در دوره متوسطه	۶
۳۲		۳۲	۲	آموزش و پرورش تطبیقی با تأکید بر دوره‌های تحصیلی	۷
۴۸	۳۲	۱۶	۲	راهبردهای آموزش قرآن و حدیث	۸
۴۸		کارگاهی	۱	طراحی آموزشی در آموزش قرآن و حدیث	۹
۴۸	۳۲	۱۶	۲	آشنایی با برنامه‌های رسمی و غیررسمی آموزش عمومی قرآن و حدیث	۱۰
۴۸	۳۲	۱۶	۲	کاربرد هنر و ادبیات در آموزش قرآن و حدیث	۱۱
۴۸		کارگاهی	۱	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش قرآن و حدیث	۱۲
۴۸		کارگاهی	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱: پژوهش روایی	۱۳
۴۸		کارگاهی	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی	۱۴
۴۸		کارگاهی	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی	۱۵
۱۲۸			۲	کارورزی ۱	۱۶
۱۲۸			۲	کارورزی ۲	۱۷
۱۲۸			۲	کارورزی ۳	۱۸
۱۲۸			۲	کارورزی ۴	۱۹
			۲	کارنمای معلمی	۲۰
۱۱۸۴	۲۲۴	۲۰۸	۲۵	جمع	

«مجموعه ۴: تربیت مربی آموزش قرآن و حدیث»

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	پیش نیاز کل
۱	روانشناسی پرورشی	۲	۳۲		۳۲
۲	روانشناسی رشد کودکی	۲	۳۲		۳۲
۳	اصول و روش‌های کلاس داری در دوره کودکی	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۴	برنامه ریزی درسی با تأکید بر دوره پیش دبستانی و دبستانی	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۵	ارزشیابی یادگیری کودکان	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۶	ارزشیابی کیفی (توصیفی) در آموزش کودکان	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۷	آموزش و پرورش تطبیقی با تأکید بر دوره‌های تحصیلی	۲	۳۲		۳۲

۴۸	۳۲	۱۶	۲	راهبردهای آموزش قرآن و حدیث	۸
۴۸		کارگاهی	۱	طراحی آموزشی در آموزش قرآن و حدیث	۹
۴۸	۳۲	۱۶	۲	آشنایی با برنامه‌های رسمی و غیررسمی آموزش عمومی قرآن و حدیث	۱۰
۴۸	۳۲	۱۶	۲	کاربرد بازی و هنر در آموزش قرآن و حدیث	۱۱
۴۸		کارگاهی	۱	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش قرآن و حدیث	۱۲
۴۸		کارگاهی	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱: پژوهش روایی	۱۳
۴۸		کارگاهی	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی	۱۴
۴۸		کارگاهی	۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی	۱۵
۱۲۸			۲	کارورزی ۱	۱۶
۱۲۸			۲	کارورزی ۲	۱۷
۱۲۸			۲	کارورزی ۳	۱۸
۱۲۸			۲	کارورزی ۴	۱۹
			۲	کارنمای معلمی	۲۰
۱۱۸۴	۲۲۴	۲۰۸	۳۵		جمع

«مجموعه ۶: فرهنگ و رسانه»

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	کل	پیش نیاز
۱	مبانی و نظریه‌های جامعه‌شناسی	۲	۳۲		۳۲	
۲	مبانی و نظریه‌های ارتباطات و فرهنگ	۲	۳۲		۳۲	
۳	تاریخ رسانه	۱	۱۶		۱۶	
۴	اخلاق و حقوق رسانه	۱	۱۶		۱۶	
۵	ویرایش و نگارش فارسی	۲		۴۸ + ۳۲	۸۰	کارگاهی
۶	مبانی روانشناسی و روانشناسی اجتماعی	۲	۳۲		۳۲	
۷	افکار عمومی و سواد رسانه‌ای	۱	۱۶		۱۶	
۸	روش پژوهش و تحلیل	۲	۳۲		۳۲	
۹	کارگاه نگارش رسانه‌ای ۱	۲		۴۸ + ۳۲	۸۰	کارگاهی
۱۰	زبان تخصصی فرهنگ و رسانه	۲	۳۲		۳۲	

۱۱	ارتباطات دیداری و گرافیک رسانه	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۱۲	برندسازی و ارتباطات اقناعی	۲	۳۲		۳۲
۱۳	تحلیل محتوای رسانه	۲	۳۲		۳۲
۱۴	کارگاه نگارش رسانه‌ای	۲		۴۸ + ۳۲	۸۰
۱۵	فناوری رسانه (چاپ، رادیو تلویزیون و فضای مجازی)	۲	۳۲		۳۲
۱۶	عکاسی رسانه‌ای و خبری	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۱۷	سرمدبیری و مدیریت رسانه	۲	۳۲		۳۲
	دو درس از دروس اختیاری ذیل:				
	بروزنگاری رسانه‌ای	۲		۴۸ + ۳۲	۸۰
۱۸	بروزنگاری دیداری	۲		۴۸ + ۳۲	۸۰
	بروزنگاری سبک زندگی شعر و نویسندگی خلاق کارگاه روابط عمومی				
جمع		۳۵	۳۶۸	۲۲۴ + ۲۴۰	۸۳۲

تذکرات

دروس «مجموعه ۵: هنرهای قرآنی (قرائت و کتابت)» در سایت دانشگاه اعلام نشده بود.

بازار کار رشته علوم قرآن و حدیث

مهمترین عناوین مشاغل قرآنی شناسایی شده در طرح مشاغل قرآنی در سه حوزه کلی آموزشی، علمی - پژوهشی و تبلیغی - ترویجی قابل ارائه است.

مشاغل حوزه آموزشی: مدیر مراکز آموزش عمومی قرآن [۱]، مدیر مراکز آموزش تخصصی قرآن [۲]، کارشناس آموزش‌های عمومی و تخصصی قرآنی، کارشناس مؤلف متون آموزشی قرآنی، کارشناس کارگاه آموزشی قرآن کریم، مدرس آموزش‌های عمومی قرآنی، مدرس تلاوت قرآن، مدرس تربیت مربی و معلم قرآن، مدرس علوم قرآنی، مدرس ترجمه تفسیر و معارف قرآنی، مدرس هنرهای قرآنی (قرآن نگار)

مشاغل حوزه علمی - پژوهشی: مدیر مراکز پژوهشی قرآنی، مدیر طرح‌های پژوهشی قرآنی، مدیر یا کارشناس نشریات تخصصی قرآنی، مدیر یا کارشناس همایش‌های تخصصی قرآنی، مدیر یا کتابدار کتابخانه‌های تخصصی قرآنی، کارشناس ترجمه و تفسیر قرآن، کارشناس علوم و معارف قرآنی، نسخه شناس آثار قرآنی، مفسر قرآن، مترجم قرآن و آثار قرآنی، پژوهشگر علوم و معارف قرآنی (پژوهشی، آموزشی و تبلیغی ترویجی)

مشاغل حوزه تبلیغی - ترویجی: مدیر مطبوعات و نشریات قرآنی، مدیر یا کارشناس شبکه‌های رادیویی قرآنی، مدیر یا کارشناس شبکه‌های تلویزیونی و ماهواره‌ای قرآنی، مدیر یا کارشناس شبکه‌های اینترنتی قرآنی، مدیر یا کارشناس خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های اطلاع رسانی قرآنی، مدیر نشر مصحف (قرآن کریم)، مدیر یا کارشناس تولید و توزیع محصولات قرآنی (نرم افزارهای قرآنی،

لوح‌های آموزشی و ...)، مدیر مراکز قرآن نگاری (خوشنویسی، تذهیب، طراحی، گرافیک، معرق و ...)، مدیر یا کارشناس نمایشگاه‌ها و موزه‌های قرآنی، مدیر یا کارشناس محافل جشنواره‌ها و مسابقات قرآنی، مدیر روابط عمومی مراکز قرآنی، مصحح قرآنی (نمونه خوان و ویراستار قرآنی)، قاری قرآن، مبلغ قرآنی، کاتب قرآن، مشاور قرآنی و...

مزایای رشته علوم قرآن و حدیث مقطع کارشناسی

1. اعطای مدرک رسمی مورد تأیید وزارت علوم به فارغ التحصیلان دارای اعتبار در داخل و خارج کشور
2. برخورداری از امکانات پیشرفته آموزشی، کتابخانه‌های تخصصی، رایانه، شبکه جهانی اینترنت و آزمایشگاه زبان
3. برخورداری از امکانات رفاهی و امکانات ورزشی
4. تحصیل رایگان در کلیه مقاطع تحصیلی (دانشگاه رضوی)
5. مرکز نجوم و ستاره شناسی (دانشگاه علوم حدیث)

[۱] مراد از آموزش عمومی قرآن، آموزش خواندن، حفظ، ترجمه، مفاهیم و معارف عمومی آیات قرآن به گروه‌های مختلف سنی است.

[۲] مراد از آموزش تخصصی قرآن یا تربیت فعالان قرآنی، برنامه‌های آموزشی است که هدف آن تربیت نیروی انسانی متخصص در حوزه‌های مختلف قرآنی است.

برای مشاهده دیگر رشته‌های کارشناسی کلیک کنید